

Stilzwijgende vervanging van fenacetine door paracetamol

H. MATTIE EN P. VERMEIJ, TE LEIDEN

Gaandeweg is in Nederland fenacetine in de meeste farmaceutische specialités vervangen door paracetamol. Meestal is deze vervanging met weinig of geen ophef gepaard gegaan en zonder dat de merknaam van het specialité veranderd werd. Het is dan ook aannemelijk dat vele voorschrijvende artsen hiervan niet op de hoogte zijn. Bovendien betreft het specialités die veelal zonder recept verkrijgbaar zijn.

Deze vervanging, gericht op het voorkomen van de gevaren van het chronische misbruik van analgetica,

heeft echter consequenties voor de acute toxiciteit door overdosering. Immers, de behandeling van een acute paracetamol-intoxicatie is geheel anders dan die van de, overigens veel minder ernstige, acute fenacetine-intoxicatie. Los van de vraag hoe een dergelijke ingrijpende verandering van de samenstelling van een geneesmiddel zo onopgemerkt kan geschieden, menen wij dit feit te moeten signaleren.

Maart 1982

VRAAG EN ANTWOORD

(De beantwoording van de in deze rubriek gestelde vragen berust op gegevens, ons verstrekt door daartoe geraadpleegde deskundigen)

Procaïnetherapie, „the ever continuing story”

Vraag 17. Zijn er de laatste jaren publikaties verschenen die bewijzen dat de behandeling met procaine (KH₃) enig effect heeft? Volgens een artikel in *Tempo Medical* (1982, no. 1) wél.

Antwoord. Met grote hardnekkigheid blijft de procaïnetherapie van de Roemeense arts Anna Aslan de kop opsteken, hoewel uit geen enkele kritische analyse van het vele verrichte onderzoek ooit enige klinisch relevante werking is gebleken. Het is betreurenswaardig dat de steeds in omvang toenemende stroom ongevraagd drukwerk aan artsen misvattingen over dit soort „geneesmiddelen” in stand houdt, zeker als daarin feiten worden verdraaid. Zo concludeert het door de anonieme referent in *Tempo Medical* geciteerde artikel van QUATEMBER en MALY (1980) geenszins tot een statistisch significante verbetering onder invloed van KH₃, maar de auteurs schrijven: „No statistically significant differences of the investigated performance parameters were found between KH₃ and placebo groups after 3 months application of KH₃.” Er zijn inderdaad met grote regelmaat zogenaamde dubbelblinde onderzoeken met procaine in, overwegend landelijke Duitse en Oostenrijkse, artsenblaadjes aan te treffen, die geen van alle ooit hebben voldaan aan de strenge criteria voor een goed dubbelblind onderzoek, zoals nauwkeurige selectie, randomisering en matching van de patiënten, harde kwantitatief meetbare parameters, en een goede statistische opzet en uitwerking. Hoewel de discussie over de procaïnetherapie in Noord-West-Europa en

de V.S. tot rust gekomen is, speelt het probleem nog wel in de Duitssprekende landen. Een zeer uitvoerige en volstrekt vernietigende analyse is enige jaren geleden gepubliceerd door COPER (1978) en FALCK (1978): nóch uit de farmacologische en klinisch-farmacologische gegevens, nóch uit enig klinisch onderzoek is ooit een bewezen werkzaamheid van enig oraal procaine-houdend produkt af te leiden geweest.

Literatuur: COPER, H. (1978) Die Urteilsbildung über die Wirksamkeit von Procain in der Geriatrie. In: H. KEWITZ, *Medizinisch und wirtschaftlich rationale Arzneimitteltherapie*, bl. 265. Springer, Berlijn. – FALCK, I. (1978) Procain und Helfergin aus klinischer Sicht. In: H. KEWITZ, *Medizinisch und wirtschaftlich rationale Arzneimitteltherapie*, bl. 268. Springer, Berlijn. – QUATEMBER, R. en J. MALY (1980) *Wien. med. Wschr.* 130, 688.

Menstruatieverschuiving

Vraag 18. Wat is de meest verantwoorde en moderne manier van menstruatieverschuiving om bijv. een 14-daagse menstruatievrije vakantie te realiseren, door cyclusverlenging of -verkorting, en dit zonder de (ongewenste) bijwerking(en)?

Antwoord. In het kort is het antwoord op de vraag als volgt: indien de vrouw orale anticonceptie gebruikt kan zij zonder bezwaar haar cyclus wat korter maken door gedurende één cyclus wat minder tabletten in te nemen, of de cyclus verlengen door met een volgende strip tabletten te beginnen direct na de voorafgaande,